

Posudek diplomové práce

Název práce: Co dělá člověka člověkem

Studentka: Bc. Dobroslava Chmelařová

Studijní obor: Etika v sociální práci

Forma studia: Kombinovaná

Práce vychází z praktické zkušenosti studentky při diskusích se studenty základní školy. Práce ale není zpracovaná pedagogicky, ale snaží se spíše přistoupit k otázce způsobem, který by zohlednil přírodovědnou i sociálněvědní rovinu problému. Tím se nevymyká z oborového zaměření studentky, protože otázka kdo je člověk, resp. co ho dělá člověkem, je zásadní pro jakoukoli pomáhající profesi.

Práce je rozdělena do třech částí: původ člověka, co dělá člověka člověkem a sociální vztahy. Vzhledem ke komplexnosti tématu se studentka zabývá jak přírodovědnými závěry, tak psychologii, filosofií, teologií a sociologií. Je pochopitelné, že při tak širokém záběru není snadné zpracovat téma do potřebné hloubky a při zachování všech náležitostí, které k jednotlivým disciplínám náleží.

Ke kladům práce jednoznačně řadím snahu o vyhnutí se úzce zaměřenému pohledu jedné z disciplín. Studentka si naopak jako hlavní cíl vytkla hledat přístup prostý redukcionismu typických pro mnoho dnešních přístupů. Co se týče přístupu studentky k tématu, oceňuji její snahu o řešení námitek a připomínek, kterých se jí z mé strany dostalo po pravdě řečeno velmi mnoho.

Práci bych vytkl následující body:

Části věnované popisu biologických záležitostí pokládám za příliš rozsáhlé na práci zpracovávanou na humanitně orientované fakultě. Navíc jde víceméně o výpisky ze sekundární literatury pedagogického typu. Je dosti problematické, jestli lze tyto věci kriticky komentovat ze strany humanitní nebo společenskovědní metodologie práce.

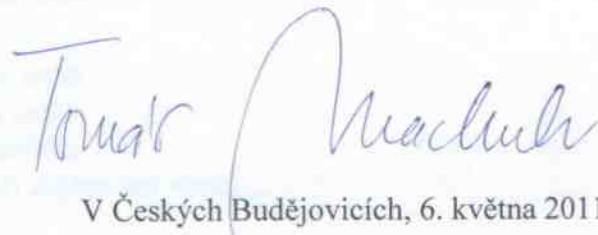
Nejsem biolog, nicméně některé interpretace evolučního procesu pokládám za bližší lamarckismu než darwinismu.

Autorka má zjevně blíže kreacionistickému než evolučnímu pohledu na vznik a vývoj života. Toto samotné nijak nehodnotím. V práci mi však chybí větší snaha promyslet otázku, zda teismus (a sním související biblické texty a víra ve stvoření světa Bohem) je nutně v rozporu s evoluční teorií nebo zda jsou možné výklady, které by slučitelnost obou přístupů zohledňovaly.

Zde upozorňuji, že víra (a její výraz, např. biblický text – pokud si dovolím jisté zjednodušení) není ekvivalentem nebo alternativou přírodovědné teorie. Je spíše východiskem pro teologickou teorii, podobně jako jsou fenomény přírody východiskem pro teorii přírodovědnou. Srovnatelné co do metodologie a statusu jsou pak teorie. Tuto skutečnost studentka do jisté míry v úvahu bere. Nicméně doporučuji promyslet i otázku, jaké existují v rámci teologie různé teorie o stvoření. Teorie není víra, ale její výklad, tzn. existuje zde jakási pluralita a napětí mezi různými směry. Například Dawkinsem tolikrát připomínaný Paley není zdaleka standardní teologickou teorií. Existuje řada teologických teorií, které se

snáží reagovat na přírodovědné výzkumy a teorie. Kritika řady evolučních teoretiků ze společenskovední strany by pak neměla směřovat na ryze přírodovědný fundament evoluční teorie (neboť by se jednalo o překračování mezi vlastní disciplíny), ale na redukcionismus řady přírodovědců, tedy na širší výklad pozorovaných skutečností než by odpovídalo ryze přírodovědné metodologii. Terčem kritiky se tedy musí stát překračování mezi vlastní disciplíny u přírodovědců. Obávám se, že právě v tomto bodě selhávají přístupy tzv. vědeckého kreacionismu nebo ID, k nimž, jak se zdá, studentka inklinuje.

Práci doporučuji k obhajobě s tím, že pokládám za potřebné, aby se studentka při obhajobě vyjádřila právě k tématice mezi metodologie jednotlivých disciplín a roli této skutečnosti při hledání odpovědi na otázku danou tématem práce.

V Českých Budějovicích, 6. května 2011

Tomáš Machula

vedoucí práce

katedra filosofie a religionistiky TF JU